"ఈ బ్రిడ్జి
గోపన్న తాత కట్టాడు"

అడుగున పడిన పునాది రాళ్లు

గంట నుండి తనవంక తదేక దృష్టితో చూస్తున్న ఆ పిల్లవాడిని చూసి చిన్నగా నవ్వాడు గోపన్న. చేతిలోని పారా, పలుగు తట్టలో పెట్టి, తలగుడ్డ దులిపి తలకి చుట్టుకొన్నాడు. నుదిటిపై నుండి కారుతున్న చెమటను పై పంచతో తుడుచుకొన్నాడు. తల ఎత్తి చూసేసరికి ఇంకా ఆ పిల్లడు అక్కడే వున్నాడు. కుతూహలంగా అలాగే చూస్తున్నాడు.

విరిసీ విరియని గులాబి మొగ్గలా ముద్దుగా, బొద్దుగా ఉన్న ఆ పిల్లాడిని చూస్తే గోపన్నకి దగ్గరికి పిలిచి మాట్లాడ మనసయింది. రెండు అడుగులు వేసి మెల్లగా నవ్వుతూ దగ్గరికి రమ్మని చెయ్యి ఊపాడు. ఆ పిల్లడు కిల కిల నవ్వుకొంటూ, తన రెండు చేతులతో ముఖం కప్పుకొని ఊరు వైపు పరుగుతీశాడు.

ఎవరి పిల్లాడో ఈ కుర్రాడు? చూడ ముచ్చటగా ఉన్నాడు. పలకరిస్తే అంత సిగ్గెందుకో? ఒకటే పరుగు పెట్టాడు. అనుకొన్నాడు గోపన్న.

ఎండ చల్లబడే వేళకి రోజూ విధిగా వచ్చేవాడు ఆ కుర్రాడు. గోపన్న తన పని ముగించుకొని లేచేవరకు అక్కడే నిలబడి కుతూహలంగా చూసేవాడు. గోపన్న తనని చూసి నవ్వగానే వెను తిరిగి చూడకుండా పరుగు తీసేవాడు.

రోజులు గడుస్తున్న కొలది వారిద్దరి మధ్య అది ఒక ఆటలా తయారయింది. ఒకటి, రెండు సార్లు పరుగున వెళ్లి ఆ పిల్లవాడి చెయ్యి పట్టుకుని "పిలుస్తే రాకుండా ఎందుకలా పారిపోతావు? నీ పేరేమిటి?" అని అడగాలనుకొన్నాడు గోపన్న.

కాని ఆ పిల్లడు బెదిరిపోయో, అలక సాగించో మరునాటి నుండి రాడేమో అనే సంశయంతో ఊరుకొన్నాడు. ఉదయం నుండి పరిశ్రమించిన గోపన్న శరీరానికి ఆ కుర్రాడి చిరునవ్వు చందనపు పూతలా చల్లదనం కలిగించేది.

ఆ రోజు వేళ తప్పించి ఉదయాన్నే వచ్చాడు ఆ కుర్రాడు. తన పనిలో నిమగ్నుడై ఉన్న గోపన్న అప్రయత్నంగా అటు దృష్టి మరలించేసరికి ముందుగా తనే నవన్వాడు. ఆ పిల్లవాడి నవ్వుకు జవాబుగా గోపన్న ఒకసారి మందహాసం చేసి తిరిగి తన పనిలో మునిగిపోయాడు.

అరగంట గడిచాక ఇంకా ఆ కుర్రాడు అక్కడే వున్నాడా అని తిరిగి చూశాడు. మెల్లమెల్లగా ఒక్కొక్క అడుగువేస్తూ ఆ సరికి గోపన్నకి నాలుగు బారల దూరంలోకి వచ్చాడు ఆ పిల్లవాడు. అదివరలో తను పిల్చినా రానివాడు ఆ రోజు తనంతట తనే దగ్గరికి రావడం చూసి గోపన్న ఆశ్చర్యపోయాడు.

గోపన్నని చూస్తూ మరి నాలుగు అడుగులు వేశాడు ఆ కుర్రాడు. ఎండలో రెండు బుగ్గలూ పక్వానికి వచ్చిన టొమాటాల్లా ఎర్రగా వున్నాయి. నూనె రాయని జుట్టు గాలికి ఇటు అటు కదులుతున్నది. చేతతో కళ్లలో పడుతున్న జుట్టుని పైకి తోసుకొంటూ "ఈ రోజు నా పుట్టిన రోజు" అన్నాడు.

గోపన్న కన్నార్పకుండా ఆ పిల్లవాడిని చూస్తున్నాడు.

"నా కొత్తలాగు, లాల్చి, లోపల బనీను కూడా కొత్తదే" లాల్చిపైకెత్తి పట్టుకొని చూపించాడు.

"అబ్బో. చాలా బాగున్నాయే. ఎవరు కొన్నారు?"

ఆ మాత్రం తెలియదా? అన్నట్లు తెయ్యబోయి చూశాడు ఆ కుర్రాడు.

"నీ పేరేమిటి?".... గోపన్న ప్రశ్నించాడు.

"చిట్టిబాబు. అమ్మ 'చిట్టీ' అని పిలుస్తుంది. తాతయ్య 'బాబూ' అని పిలుస్తాడు. మరేం... ఈ రోజు నా పుట్టిన రోజు. నాన్న కొత్తబట్టలు కొన్నారు. అమ్మ అప్పచ్చులు చేస్తున్నది–" తను చెప్పదలుచుకొన్నదంతా గుక్క తిప్పుకోకుండా చెప్పి పరుగు లంకించుకొన్నాడు చిట్టిబాబు.

ఆనాటి నుండి వారి స్నేహం వృద్ధికాసాగింది. సాయంకాలం పని పూర్తయ్యాక చిట్టిబాబుతో కొంతసేపు కాలక్షేపం చెయ్యడం గోపన్న నిత్యకృత్యాలలో ఒకటిగా మారింది.

చిట్టిబాబుకి ఎన్నో తెలుసుకోవాలని వుంటుంది. ఇంట్లో అమ్మని, నాన్నని అడిగితే "ఏమిటిరా నీ యక్ష ప్రశ్నలకి అంతం లేదా" అని విసుక్కొంటారు. అడిగిన ప్రతి మాటకి విసుక్కోకుండా జవాబు చెప్తాడు గోపన్న. అందుకే చిట్టిబాబుకి అతడంటే అంత ఇష్టం. గోపన్నని "తాతా" అని పిలిచేవాడు చిట్టిబాబు.

"మా ఇంట్లో కూడా ఒక తాత ఉన్నాడు. నువ్వు ఇంకో తాతవి. నాకు రెండు తాతలు" అన్నాడు ఒక రోజున.

"................."

"మరేం మా ఇంట్లో తాత అస్తమానం పక్కమీద పడుకొని దగ్గుతుంటాడు. నువ్వేమో గోతులు త్రవ్వడం, రాళ్లు మొయ్యడం ఎందుకు చేస్తుంటావు? నీకు ఆ తాతలా పడుకోవాలని వుండదా?" అని ప్రశ్నించాడు చిట్టిబాబు.

"మరి బువ్వకి డబ్బు కావాలికదా చిట్టిబాబు. నేను గోతులు తవ్వుతూ రాళ్లు మోస్తూ ఇలా పని చేస్తుంటే గవన్నమెంటోరు నాకు డబ్బిస్తారు. ఇక్కడ పెద్ద బ్రిడ్జి కడుతున్నారా? దానికి పునాదులు వెయ్యాలి మరి."

చిట్టిబాబుకి తాత అన్న రెండు మాటలు అర్థం కాలేదు.

"అంటే?" అన్నాడు తాత కళ్లలోకి చూస్తూ.

"అదిగో. ఆ ఏరుందా! అది దొంగముండా ఏరు. చెప్పా చెయ్యాకుండా వచ్చి పడుతుంది. వర్షాకాలంలో అటు ఇటు దాటుతున్న మనుషుల్ని, పశువుల్ని చంపేస్తుంది."

"అవును. మా ఇంట్లోవున్న పిల్లి పిల్లని ఓ దొంగముండా కుక్క కరచి చంపేసిందట. అమ్మ చెప్పింది. ఆ కుక్కకి ఇంతంతేసి పళ్లున్నాయి. తాతా! మరి ఏరుకి పళ్లు ఎక్కడ వున్నాయి?"

"ఏరు పళ్లు లేకుండానే చంపేయగలదు. లోతుగా నీరుంటే మనుష్యులు మునిగి చచ్చిపోతారు. అందుకోసం దానిమీద పెద్ద రోడ్డు వేస్తున్నారు. అప్పుడు హాయిగా ఏట్లో దిగనక్కరలేకుండా ఈ ఒడ్డునుండి, ఆ ఒడ్డుకి నడచిపోవచ్చు. నీవంటి చిన్న పాపలు కూడా నాన్న చెయ్యి పట్టుకొని నడుచుకొంటూ వెళ్తే తమాషాగా ఉంటుంది కదూ!"

చిట్టిబాబుకి కొంత అర్థమయినా పూర్తిగా బోధపడలేదు. ఏటిమీద రోడ్డు ఎలా వుంటుందో ఊహించుకోలేకపోయాడు. తను కూడా తోటలోకి వస్తానంటే ఏట్లో మునిగిపోతావు. రాకూడదు అనేవాడు అన్న. ఈ సంగతి అన్నయ్యతో తొందరగా చెప్పాలి అనుకున్నాడు చిట్టిబాబు.

"ఏటిమీద రోడ్డు వేస్తున్నారుట ఇంక నేనూ నీతో తోటలోకి రాగలను" ఉత్సాహంగా అన్నతో అన్నాడు చిట్టిబాబు.

"ఈ సంగతి నీకు ఎవరు చెప్పారురా?" తండ్రి ప్రశ్నించాడు.

"అక్కడ గోతులు తవ్వే తాత చెప్పాడు. తాత చాలా మంచివాడు. నాకు బోల్డు కబుర్లు చెప్తుతాడు" అన్నాడు.

తాత పేరు అడిగితే చిట్టిబాబు చెప్పలేకపోయాడు. మరునాడు వస్తూనే "నీ పేరేమిటి తాతా" అన్నాడు.

"గోపన్న" తాత జవాబు చెప్పాడు.

"అయితే గోపన్న తాత అని పిలవనా?"

"నీ కెలా పిలవాలనిపిస్తే అలాగే పిలువు."

"నేను ముందులాగే తాతా అని పిలుస్తే పలుకుతావా?"

"ఓ.... తప్పకుండా" అన్నాడు తాత.

తాత పనిచేస్తుంటే కన్నార్పకుండా చూసే చిట్టిబాబుకి తాతపై చెప్పలేనంత జాలి కలిగేది. పెద్ద పెద్ద రాళ్లని తాత పెళ్లగిస్తుంటే ఆ బరువు తను మోస్తున్నట్లు చూసేవాడు. అతడు తవ్వుతున్న గోతుల్ని చూసి "అమ్మో, ఎంత లోతో" అని ఆశ్చర్యపోయేవాడు. తాత అలసిపోయి చెయ్యాపుకొని నిట్టూరుస్తుంటే "ఇంక చాలులే తాతా! ఆపేయ్" అనేవాడు.

"ఆపేస్తే ఎలా నాయనా! ఇంకా బాగా లోతుగా తవ్వాలి. లేకపోతే బ్రిడ్జి కూలిపోతుంది. దానిమీద నడుస్తున్న నీ వంటి పాపలు నీటిలో పడి కొట్టుకుపోతారు" అనేవాడు గోపన్న.

"అమ్మో. నీళ్లంటే నా కెంతో భయం వేస్తుంది. ఇంకా బాగా తవ్వు తాతా! ఇంకా లోతుగా..." అంటూ గోపన్నని ఉత్సాహపరచేవాడు చిట్టిబాబు.

సాయంకాలం పని పూర్తయ్యాక గోపన్న చేతులు దులుపుకొంటుంటే "తాతా! చేతులు నొప్పిపెట్టాయా" అని తన చిన్న చేతులతో తడిమి చూసేవాడు.

కాయకష్టంతో మోటుబారిన తాత చేతులు పచ్చ నరాలు పొడుచుకొచ్చి వికృతంగా ఉండేవి.

"నీ చేతులమీద ఎన్ని పాములో! మా తాతయ్య చేతులమీద కూడా పాములున్నాయి" అనేవాడు.

తాత చేతులతో పోల్చి చూసుకుంటే తనవి మరీ చిన్నవిగా అగుపించేవి చిట్టిబాబుకి. "నావీ నీ అంత చేతులయ్యాక నేనూ గోతులు తవ్వుతాను. నీ కంటే లోతుగా... ఇంకా లోతుగా, నుయ్యంత లోతుగా...."

"నువ్వు నా లాగా గోతు లెందుకు తవ్వుతావు చిట్టిబాబూ? అదిగో. చూడు ఆ అయ్యగారిలా పెద్ద చదువులు చదువుకొని పెద్ద ఉద్యోగం చేస్తావు. నా వంటి వారికి నూరు మందికి పని కల్పిస్తావు" అనేవాడు తాత. చిట్టిబాబు బుగ్గలు చిదిపి ముద్దుపెట్టుకొంటూ.

చిట్టిబాబు సిగ్గుతో ముసి ముసి నవ్వు నవ్వుతూ తాత చేతుల్లోంచి తప్పించుకొని పారిపోయేవాడు.

"తాతా! ఏటిమీద రోడ్డువేస్తే నీట్లో మునిగిపోదా?" చిట్టిబాబు విధిగా రోజూ తాతని అడుగుతూండే ప్రశ్నలవి.

నీటిలో మునిగిపోకుండా రోడ్డు ఎలా వేస్తారో తాత చెప్పినా చిట్టిబాబుకి అర్థమయ్యేదికాదు. నమ్మకం కుదిరేదికాదు. మసిబొగ్గుతో రాతిమీద బొమ్మవేసి బ్రిడ్జి ఎలా వుంటుందో చూపించాలని తాపత్రయపడేవాడు గోపన్న. కాని, అతనికి చాతనయ్యేదికాదు.

ఒకనాడు ఇంజనీరు, పని పూర్తి అయేక, ఆ బ్రిడ్జి నమూనా తెచ్చి కంట్రాక్టర్లకి చూపిస్తున్నాడు. దానిని చిట్టిబాబు చూస్తే సంతోషిస్తాడు అనుకొన్నాడు గోపన్న. చేతిలోని పని వదిలి ఊరువైపు పరుగుతీశాడు. దారిలోనే చిట్టిబాబు పిల్లలతో ఆడుకొంటూ కనిపించాడు. గోపన్న తిరిగి వచ్చేసరికి అక్కడ చేరిన అందరూ చూడడం పూర్తయి నమూనా బ్రిడ్జిని పెట్టిలో పెట్టేశారు. ఆశతో చిట్టిబాబుని తీసుకువచ్చిన గోపన్న దిగులుపడ్డాడు.

"బాబుగారూ! బాబుగారూ! ఆ బొమ్మని ఒక్కసారి పైకితీసి చూపిస్తారా? ఈ అబ్బాయి చూస్తానని సంబర పడుతున్నాడు. పాపం బ్రిడ్జి చూపిస్తానంటే ఊర్లోంచి పరుగుపెట్టి వచ్చాడు" అన్నాడు గోపన్న ప్రాథేయపడుతూ.

"ఎవరీ కుర్రాడు? అసలు నువ్వు పని వదిలి ఎక్కడికి పోయావు? నీ ఇష్టం వచ్చినట్లు ఊరంట తిరుగుతూ సాయంకాలం అయేసరికి కూలిపట్టుకు పోడానికి నీ అబ్బ సొమ్ము నా దగ్గర దాచే ననుకొన్నావా?" మేస్త్రీ గోపన్నని కేక వేశాడు.

చిట్టిబాబు భయంగా గోపన్న చెయ్యి పట్టుకొని "రా తాతా పోదాం" అన్నాడు మెల్లిగా.

గోపన్నకి ఇంకా ఆశ చావలేదు మెల్లిగా కంట్రాక్టరుని, మేస్త్రీని తప్పించుకొని ఇంజనీరు దగ్గరికి వెళ్లాడు.

"బాబుగారూ! మీరు తెచ్చిన ఆ బొమ్మని ఈ కుర్రాడికి ఒక్కసారి చూపించండి బాబూ! ఎంతో సంబరపడుతున్నాడు" అన్నాడు చేతుల జోడించి వినయంగా.

"ఎవరీ కుర్రాడు?" తన వంకే నిదానంగా చూస్తున్న చిట్టిబాబుని పరికిస్తూ అడిగాడు ఇంజనీరు.

"మా తాత" అన్నాడు చిట్టిబాబు ముద్దుగా.

ఒక్క నిమిషం వారిద్దరినీ మార్చిమార్చి చూసి, పక్కనున్న వాడితో ఏమో చెప్పాడు ఇంజనీరు.

నమూనా బ్రిడ్జి చిట్టిబాబు కళ్లముందుకి వచ్చింది. దానిని అతి శ్రద్ధగా వంగి వంగి చూశాడు చిట్టిబాబు. ఆ పిల్లడి ఆసక్తిని, కళ్లలో కదులుతున్న తృప్తిని చూసి "బాగుందా?" అని ప్రశ్నించాడు ఇంజనీరు.

"ఎంతో బాగుంది. నేను పెద్దవాణ్ణి అయేక ఇలాటి పెద్ద రోడ్డు కడతాను." చిట్టిబాబు దాని మీద నుంచి దృష్టి తిప్పకుండానే అన్నాడు ఉత్సాహంగా.

ఇంజనీరు తన తోలుసంచిలోంచి ఒక ఫోటో తీసి "నువ్వు ఇటువంటి పెద్ద బ్రిడ్జి కట్టాలి" అంటూ ఆ పిల్లడి చేతిలో పెట్టాడు.

గోపన్న భక్తితో అతనికి నమస్కారం పెట్టాడు "చిట్టిబాబు! ఇంజనీరు బాబుకి దండం పెట్టు" అన్నాడు.

చిట్టి తన చేతులు జోడించి నమస్కారం పెట్టాడు. తిరిగివస్తూ "ఈయన చాలా మంచివాడు. ఆయన మంచివాడు కాదు" అన్నాడు మేస్త్రీని వేలుతో చూపుతూ.

"అంతా మంచివాళ్లే బాబూ! మనకోసం ఎంతో కష్టపడి ఇలాటి బ్రిడ్జీలు, ఆనకట్టలు కడతారు" అన్నాడు గోపన్న.

గోపన్న ఏమి చెప్పినా చిట్టిబాబుకి మేస్త్రీపైనా, కంట్రాక్టరుపైగా గౌరవం కుదరలేదు. వాళ్లు ఏ పని చెయ్యకుండా ఇటు అటు తిరుగుతూ, పనిచేస్తున్న గోపన్న తాతలాటి వాళ్లని కేకలేస్తారని చిట్టిబాబుకి వాళ్లపై కోపం.

వేసవికాలం సెలవలు మూలంగా స్కూలు మూతపడింది. రోజులో చాలా భాగం చిట్టిబాబు బ్రిడ్జి చుట్టుప్రక్కలే తిరుగుతూండేవాడు. ఎండలో తిరిగి పిల్లదువ ఆడిపోతున్నాడని తల్లి ఎంత ప్రయత్నించినా ఆ కుర్రాడిని ఇంటి దగ్గర ఆపలేక పోయింది.

గోపన్న తాత కడ్తున్న బ్రిడ్జి రోజు రోజుకి పెరుగుతూంటే చిట్టి మనసు సంతోషంతో ఉరకలు వేయసాగింది. పనివాల్లు రాళ్లు కొడుతున్నా, తాపీ మేస్త్రీలు సిమ్మెంటుపని చేస్తున్నా, అంతా తిన్నగా స్క్రూలు బిగిస్తున్నా, అంతా తిన్నగా చేస్తున్నారా, లేదా, ఆ రోడ్డు మీద నడుస్తుంటే తను ఏట్లో పడిపోడు కదా అనే భయంతో, సంశయంతో పట్టి పట్టి చూసేవాడు. తాత పనిలో మాత్రం చిట్టిబాబుకి ఎటువంటి అనుమానం ఉండేది కాదు. గోపన్న తాత లేకపోతే ఇంకెవరూ ఆ పని చెయ్యలేరని ఆ పిల్లవాడి నమ్మకం.

ఎండదెబ్బ తగిలి మూడు రోజులు చిట్టిబాబుకి కొంచెం జ్వరం వచ్చింది. ఆ మూడు రోజులు గోపన్నకి చెయ్యి కోసుకొన్నట్లు పని తెమల లేదు. ఒక పని చెయ్యబోయి ఇంకొకటి చేస్తూ మేస్త్రీ చేత చీవాట్లు తిన్నాడు. నాలుగోనాడు చిట్టి తిరిగి వచ్చేసరికి తాతకి పనిలో చురుకు తగిలింది.

చిట్టిబాబు గుణింతాలు నేర్చేసరికి బ్రిడ్జి పని పూర్తి అయింది. ఆ పిల్లడు చిన్న చిన్న వాక్యాలు వ్రాయగలిగే సరికి తుది మెరుగులు దిద్దుకొంది. గోపన్న చెయ్యి పట్టుకొని చిట్టిబాబు బ్రిడ్జి ఈ చివర నుండి ఆ చివరవరకూ తిరిగాడు. "నేను, నువ్వు నడిచినా ఈ రోడ్డు పడి పోలేదు తాతా, నువ్వు గోతులు లోతుగా తవ్వాడు కదూ. అందుకే ఇంత గట్టిగా వుంది" అన్నాడు. ఆ రోజు మాష్టరుగారి నడిగి బ్రిడ్జి అన్న పదం వ్రాయడం నేర్చుకొన్నానని తన పలక మీద వ్రాసి చూపించాడు.

ఏ పని అయినా గట్టిగా వుండాలంటే పునాది దిట్టంగా ఉండాలని అది వరలో గోపన్న చిట్టిబాబుతో చెప్తుతూ వుండేవాడు. ఆ పిల్లడి మనసులో ఆ మాట నిలిచి పోయింది. కొన్ని వందల మంది కాయ కష్టం, నేర్పరితనం అందుకొని ఆ వంతెన రూపు దాల్చింది. కాని చిట్టిబాబుకి మాత్రం, తాత తవ్విన గోతుల వల్లే అది అంత బాగా తయారయింది.

"రేపు నేను వెళ్లిపోతున్నాను చిట్టిబాబు" అన్నాడు గోపన్న.

"ఎక్కడికి?"

"పని ఎక్కడ దొరికితే అక్కడికి. తిండి ఎక్కడ పుడితే అక్కడికి, అని చెప్పాలను కున్నాడు గోపన్న. కాని అలా చెప్తితే ఆ మాటలు చిట్టిబాబుకి అర్థం కావు. అందుకే "అమ్మ దగ్గరికి" అన్నాడు.

"నీకు అమ్ముందా! మా తాతయ్యకి అమ్మ లేదట. అమ్ముంటే ఎంతో మంచిది. అప్పచ్చులు చేసి పెడుతుంది" అన్నాడు.

"మళ్లా ఎప్పుడు వస్తావు తాతా?" అని ప్రశ్నించాడు చిట్టిబాబు.

ఈ ఊరు తిరిగి కావలసిన పనేముంటుంది? కొత్త కట్టడాలు లేచిందికి ఇదేం పెద్ద పట్నం కాదు. ఉన్న ఒక్క అవసరం తీరిపోయింది. తిరిగి ఈ జన్మలో తను ఈ మట్టిమీద కాలు పెట్టకపోవచ్చును అనుకొన్నాడు గోపన్న. ఆ ఆలోచన అతనికి బాధాకరమయింది. తిరిగి తను చిట్టిబాబుని చూడబోననే సత్యం కళ్ల ముందు సుళ్లు తిరిగింది. కళ్లలో నీళ్లు తిరిగాయి గోపన్నకి. అతడి ముఖాన్ని వింతగా చూస్తూ, "మళ్లా రావా తాతా" అన్నాడు చిట్టిబాబు. ఆత్రంగా గోపన్న కళ్లు తుడుచుకొని చిట్టిబాబుని చేతుల్లోకి తీసుకొన్నాడు. "ఎందుకు రాను బాబూ, నువ్వు పెద్దవాడివై బ్రిడ్జీలు కడితే మరి నేను గోతులు తవ్వొద్దూ" అన్నాడు.

"అవును తాతా! నువ్వు పెద్ద పెద్ద గోతులు లోతుగా, ఇంకా లోతుగా తవ్వాలి. నే పేద్ద ఆకాశమంత బ్రిడ్జి కడతాను" అన్నాడు చిట్టిబాబు ఉత్సాహంగా.

రెండు రోజులనాడు ఆ ప్రదేశం నుండి కూలీల గుడిసెలు తీసివేసారు. అక్కడ అంతా బాగుచేసి పెద్ద పందిరి వేశారు. దానికి రంగు కాగితాల తోరణాలు కట్టారు. పందిరి స్తంభాలను అరటి మొక్కలతో అలంకరించారు. ఈ హంగామా అంతా చిట్టిబాబు చూశాడు.

"నాన్నా అక్కడ పందిరి ఎందుకు వేశారు?" అని ప్రశ్నించాడు.

"ఈ రోజు మంత్రిగారు వచ్చి కొత్తగా కట్టిన ఆ బ్రిడ్జికి ప్రారంభోత్సవం చేస్తారు. అక్కడ సభ జరుగుతుంది' అన్నాడు తండ్రి.

చిట్టికి తండ్రిమాట అర్థం కాలేదు.

"అంటే?" తిరిగి ప్రశ్నించాడు.

"నీ కెలా చెప్పినా బోధపడదురా, అంతా చూస్తూ ఉండు, నీకే తెలుస్తుంది. రేపటి నుండి మనం అంతా ఆ బ్రిడ్జీమీంచి నడవచ్చు" అన్నాడు.

చిట్టిబాబు ఎంతో ఓపికతో అక్కడ జరుగుతున్న ప్రతి పనిని చూస్తున్నాడు. ఆ రోజు ఊళ్లోకి చాలా కార్లు వచ్చాయి. ఎంతో మంది మనుష్యులు వచ్చారు. కుర్చీలలో కూర్చున్న వాళ్లకి పువ్వుల దండలు వేశారు. పాటలు పాడారు. అన్నీ చూస్తున్నా, వింటున్నా అక్కడ జరుగుతున్న దేమిటో చిట్టికి అర్థం కాలేదు.

"అన్నయ్యా వీళ్లంతా ఏం చేస్తున్నారురా?" అని ప్రశ్నించాడు.

"అదిగో ఆయన మాట్లాడుతున్నారు, విను" అన్నాడు చిట్టిబాబు అన్న.

మధ్య కుర్చీలో కూర్చున్న ఆయన లేచి ఉత్సాహంగా మాట్లాడుతున్నాడు. చాలా శ్రద్ధగా విన్నాడు చిట్టి. కాని కొంచెం కూడా బోధపడలేదు.

"ఆయనేం చెప్తున్నారు అన్నయ్యా?"

"చాలామంది కష్టపడి ఈ బ్రిడ్జి కట్టేరా! గవర్నమెంటు వారు చాలా సొమ్ము ఖర్చుపెట్టారా! అదంతా చెప్తుతున్నారు" అన్నాడు చిట్టి అన్న.

ఆ బ్రిడ్జి ప్లాను తయారు చేసిన ఇంజనీరుకి, ఆ పనిని పటిష్టంగా నెరవేర్చిన కంట్రాక్టర్లకి, ఆ బ్రిడ్జి నిర్మాణంలో సహకరించిన ఇతర గ్రామ పెద్దలకి ధన్యవాదాలు తెలిపాడు పంచాయితీబోర్డు ప్రెసిడెంటు. ఒక్కొక్కరి పేరు ఉచ్చరించే సరికి మిన్నుముట్టేలా చప్పట్లు కొట్టారు అక్కడ చేరిన గ్రామస్థులు.

ఆ పేర్లలో కొన్ని అదివరలో చిట్టిబాబు విన్నవే. ఎంతో ఉత్సాహంగా వింటున్నాడు. ఇంకా ఎవరెవరి పేర్లు చెప్తారా అని ఆత్రంగా ఎదురు చూస్తున్నాడు. సభ పూర్తయి అంతా లేచి పోతున్నా ఇంకా జరగవలసిందేదో జరగలేదన్నట్లు కూర్చున్న చోటునుండి లేవలేదు చిట్టిబాబు.

గ్రామస్థులంతా అధికార్ల వెనక ఆనందంగా బ్రిడ్జి దాటుతున్నారు.

"నువు రావా చిట్టీ?" అన్నాడు అన్న.

"ఊహూఁ" తల తిప్పుకొన్నాడు చిట్టి.

తిన్నగా ఇంటికి వెళ్లిపోయాడు.

"పిల్లలంతా వెళ్లుతూంటే నువ్వు పోలేదేం?" అని ప్రశ్నించింది తల్లి. ఆ బ్రిడ్జి నిర్మాణంలో చిట్టిబాబు అంతగా పాల్గొన్న ప్రాణి ఆ గ్రామంలో మరి ఒకరు లేరనే చెప్పాలి. దానికి వాడిన ప్రతి రాయి, ప్రతి ఇనపకమ్మి తనదే అయినట్లు కబుర్లు చెప్పేవాడు. రాత్రి నిద్రలో ఆ మాటలే కలువరించేవాడు. ఆ బ్రిడ్జి రూపం దాలుస్తుంటే చిట్టిబాబు పొందిన ఆనందం తల్లికి తెలియంది కాదు.

ఇదేం సరదాగా ఉండవలసిన ఈరోజున వీడు ఇలా ఉన్నాడు అనుకొంది.

మరుసటి రోజు ఉదయం ఆ వాడలోని ఆడవాళ్లంతా బ్రిడ్జి చూసిందికి బయలుదేరారు. ఎంత కాలంగానో ఎదురు చూసిన ఆ వంతెన పని పూర్తి కావడం వారికి ఆనందం కలిగించింది.

"ఈ వంతెనతో మన ఊరుకి కళ వచ్చింది."

"ఇంక ఏరు దాటిందికి వరదవేళలు చూసుకోనక్కరలేదు."

"పట్నం పోవాలంటే చుట్టుదారి బస్సులో గంటసేపు కూర్చోనక్కరలేదు."

ఇలా ఎవరికి తోచింది వాళ్లంటూ బ్రిడ్జిమీద నడుస్తున్నారు. అంతలో ఒక స్త్రీ "అయ్యో వీళ్ల చేతులు పడ. కొత్త గోడపై మసి బొగ్గుతో వ్రాసి ఎలా తగలపెట్టారో?" అంది. అందరి చూపులు అటు మళ్లాయి. "ఈ బ్రిడ్జి గోపన్న తాత కట్టాడు" వంకర టింకర అక్షరాలు గోడ పొడుగునా వున్నాయి.

చిట్టిబాబు తల్లి ఆ దస్తూరి పోల్చుకొంది.

"అంత మాట ఎందుకమ్మా అంటావు? ఎవరో పసివాడు చిన్నతనం కొద్దీ చేసిన పనికి" అందామె.

ఆ రాత్రి అకాలంలో కుండపోతగా వర్షం కురిసి వంకర టింకరగా ఉన్న ఆ మసిబొగ్గు వ్రాతని చెరిపివేసింది. తెల్లవారేసరికి కొత్త సిమెంటు గోడ స్వచ్ఛంగా, బలంగా నాగరికతకి చిహ్నంగా లేత ఎండలో నిలిచి వుంది. ముందురోజు సాయంకాలం ఆ మసిబొగ్గు వ్రాతని చూసిన సూర్యకిరణం ఇంకా ఆ వ్రాత ఆ గోడపై నిలిచి వుందా అన్న కుతూహలంతో అడ్డంకులన్నిటినీ తప్పించుకొని ఓ కన్నంలోంచి తొంగిచూసింది. కడిగినట్లున్న సిమ్మెంటు గోడని చూసి నిరాశగా తొలగిపోయింది.